

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak 09/06676
Arkivkode Blank;F47;&13
Saksbehandler Else-Grethe Mathisen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Hovedutvalg helse og sosial	01.12.2009	28/09

NOU 2009:8 – Kompetanseutvikling i barnevernet **Høringsuttalelse**

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere:

Vedlegg:

NOU 2009:8, Kompetanseutvikling i barnevernet, kap. 1; Oppsummering og sentrale tilrådinger
Brev fra Barne og likestillings departementet av 09.11.09 vedr ettersendelse om høring

Sammendrag:

I følge NOU 2009:8 fremkommer det «Barnevernet har et stort ansvar og har en særegen posisjon i norsk oppvekst- og omsorgspolitikkk ved sin unike tilgang til barns, ungdoms og familiers problemer.

Realiseringen av barnevernets mandat krever formålstjenlige rammebetingelser og forutsetter kompetanse hos de ansatte som korresponderer med ansvarsoppgaven.»

Barne- og likestillings departementet oppnevnte et ekspertutvalgt i brev av 14. april 2008 hvor intensjonen var å kartlegge eksisterende barnevernkompetanse og hva som skulle til for ev. å bedre kompetansen både innenfor utdanning og praksisfelt. Følgende mandat ble gitt:

- Hvilken kompetanse bør studentene ha etter dagens grunnutdanning for å imøtekomme behovene i barnevernet?
- Hvilke områder må dekkes i studiene for at studentene skal oppnå disse kvalifikasjonene?
- Hvordan kan det sikres at utdanningen systematisk revideres, oppdateres og videreutvikles i tråd med nasjonal og internasjonal forskning, og praksisfeltets behov?
- På hvilken måte kan det sikres en jevnlig dialog mellom praksisfeltet og utdanningsinstitusjonene?
- Hvilket innhold og omfang må utdanningens praksisperioder ha for at studentene skal få tilstrekkelig trening i relevant yrkesutøvelse?

- Hvilke virkemidler kan tas i bruk for å rekruttere både flere menn og personer med minoritetsbakgrunn til studiene?

Utarbeidet NOU inneholder 14 kap. hvor oppsummeringen og sentrale tilrådingene er å finne i kap. 1 som er vedlagt saken. Tilrådingene omhandler det faglige innholdet i bachelorutdanningene, felles krav til kvalitetssikring av studieopplegg, styrking av etter- og oppdateringutdanninger, samt utvikling av master- og doktorgradsstudium i barnevern. Etter utvalgets vurdering vil disse tilrådingene bidra til et mer enhetlig og framtidsrettet kvalifikasjonstilbud for arbeid i barnevernet.

Utvalget har kartlagt barnevernpedagogutdanningen (bachelor i barnevern) og sosionomutdanningen (bachelor i sosialt arbeid), som begge kvalifiserer for barnevernets arbeidsfelt.

Utredning:

Sentrale tilrådingene som er gitt er følgende:

Kompetanse: Utvalget tilrår at utdanningen må ruste studentene til å ivareta ansvars- og arbeidsoppgaver i barnevernet, og må derfor omfatte relevante forskningsbaserte kunnskaper, målrettet ferdighetslæring og utvikling av innlevelse, engasjement og etiske holdninger.
Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget.

Rekruttering: Det foreslås å gjennomføre en nasjonal strategi med flere tiltak både for å oppnå en ønskelig rekruttering og for at studenter skal fullføre påbegynte utdanninger. Utvalget tilrår at det vurderes utdannelsesstipend for studenter fra underrepresenterte grupper og at særlige rekrutterings innsatser rettes mot ungdom med minoritetsetnisk bakgrunn. I tillegg foreslås det en forsiktig kvotering ved at minimum 20 % av dem som tildeles studieplass er menn.
Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget. I tillegg anbefales det å re-innføre krav om praksis før påbegynt studier. Mange av de som gjennomfører bachelorutdanningen kommer direkte fra videregående skole og har ingen relevant erfaring som de kan knytte til utdanningen. Krav om pliktjeneste før utdanning vil mest sannsynlig medføre at studenter i større grad slutfører utdannelsen og samtidig ha større forutsetninger for å være bevisst på hva de selv trenger i løpet av studieperioden.

Faglig innhold i bachelorutdanningen: Utvalget har foreslått 14 emneområder som bør inngå i studiene på en slik måte at det kvalifiseres til profesjonell tjeneste i barnevernet.

1. Kunnskap om barnevernet i historisk kontekst
2. Velferdsstaten og rettigheter til barn og unge
3. Juridisk grunnlag
4. Etikk
5. Oppvekstkvalitet og samfunn
6. Omsorg, utvikling og læring
7. Barn og unges hovedarenaer
8. Ulike oppvekst- og støtteordninger
9. Forebyggende arbeid og tidlig innsats
10. Relasjons- og samhandlingsvansker
11. Observasjon og kommunikasjon
12. Hjelp og omsorgstiltak
13. Institusjonsarbeid
14. Forskningsmetode og etikk for forskning.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget. De emneområder som fremkommer er særdeles viktig for barnevernet og vil være med på å gi den enkelte stor kunnskap i å formidle, forvalte og videreutvikle barnevernet samtidig som dette vil gi en god kunnskap om hele

oppveksttjenesten. Et annet viktig moment i utdanningen er å kartlegge personlig egnethet og utdanningsinstitusjonene bør tillegges særskilt ansvar for dette.

Kvalitetskrav til studieopplegg: Studiene skal bidra til å utvikle profesjonelle kompetanse gjennom en formålstjenlig ferdighets- og praktisk opplæring på nasjonalt nivå. Utvalget tilrår at det gjennomføres en nasjonal evaluering av studieopplegget med vekt på pedagogisk kompetansekrav. Videre foreslås det å etablere nasjonale fora der utdanningsmiljøene kan bistå hverandre både når det gjelder valg av studielitteratur og bruk av tilgjengelig teknolog for overføring av forelesninger på nett til alle studiesteder.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget. Dette vil sikre at utdanningsmiljøene samkjører opplæringen innenfor barnevernfeltet og gir mulighet for at de fremste foredragsholdere kan benyttes nasjonalt uten at kostnadene for forelesninger økes.

Utvalget foreslår videre at det etableres nærmere samarbeid mellom praksisfeltet og utdanningsinstitusjonene for å styrke studiemiljøenes kunnskap om barnevernet, stimulere til praksisnær forskning og for å bidra til kompetanseutvikling i praksisfeltet.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget. Ved større involvering av praksisfeltet gir dette rom for at studentene får kompetanseutvikling gjennom integrering av teoretiske studier og praksisopplæring. Ved å legge til rette for at dyktige praktikere deltar i undervisningen samtidig som personale fra de ulike utdanningsinstitusjonene deltar i praksisfeltet, sikres det at opplæringen til enhver tid er i nær tilknytning til praksisfeltet. I tillegg kan dette sikre at praksisfeltet til enhver tid holder seg oppdatert på ny kunnskap

Turnusordning og autorisasjon: Med henvisning til de ordninger som gjelder for profesjoner innen helsevesenet, har utvalget anbefalt at det etableres en obligatorisk turnusordning som ledd i kvalifiseringen til arbeid i barnevernet. Utvalget tilrår videre at det innføres en sertifisering- og autorisasjonsordning i barnevernet, som forutsetter godkjent turnustjeneste. En oppdatering og videreføring av den enkeltes kompetanse er nødvendig og det foreslås å legge til rette for en ordning som krever re-sertifisering etter noen års forløp.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget. Ordningen anses relevant med bakgrunn i de krevende arbeids- og ansvarsoppgavene som ansatte i barnevernet møter. I forhold til re-autorisasjon bør kravet fremkomme særskilt i barnevernloven §2-1.6.ledd for kommunalt ansatte. Tilsvarende bør dette gjelde private- og statlig ansatte i barnevern.

Master- og doktorgradsstudium: I dag er det kun en av utdanningsinstitusjonene som tilbyr mastergradstudium i barnevern. Barnevernets kompetansebehov tilsier at det bør legges til rette for en slik kvalifisering på fagfeltets egne faglige og etiske premisser ved flere av utdanningsinstitusjonene. Ved siden av å øke formalkompetansen i barnevernet, tilrår utvalget at det samtidig igangsettes et planarbeid for å utvikle en doktorgrad i barnevern. Dette vil være sentral for en faglig-vitenskapelig videreføring av mastergrad og vil være et viktig bidrag for å styrke fagområdet troverdighet og posisjon i samfunnet.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget. Dersom krav om mastergrad spesielt skal gjelde barnevernleder, bør dette implementeres i barnevernlovens §2-1,4.ledd. Tilsvarende bør dette gjelde private- og statlig ledere i barnevern

Miljøarbeiderutdanning

Å sikre at alle ansatte i barnevernet har nødvendig kompetanse, er en grunnleggende forutsetning for å realisere barnevernets mandat. Ved barneverninstitusjonene og innenfor SFO, fritidsklubber o.l. arbeider det mange ufaglærte miljøarbeidere. Det foreslås å styrke miljøarbeiderutdanningen til å være studietilbud både på hel - og deltid. Videre anbefales det at kandidater som har

gjennomført en miljøarbeiderutdanning også bør gis muligheter for en formålstjenlig innplassering på bachelorstudiet i barnevern.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget. En tilpasset miljøarbeiderutdanning utfordrer sentrale myndigheter spesielt i forhold til lokal tilrettelegging og mulighet til å gi økonomisk tilskudd for å gjennomføre utdanningen.

Etter- og oppdateringsutdanning: Utvalget tilrår at alle som arbeider i barnevernet hvert tredje eller fjerde år gjennomgår en form for faglig oppdatering med relevans for deres yrkesfunksjon og at dette kravet inngår i vilkårene for å beholde en autorisasjon. For å sikre dette bør det være nasjonale kurs på sentrale problemområder innen barnevernets ansvars- og arbeidsområde.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget og ser at dette er i samsvar med kommunens oppgaver og ansattes plikt til å holde seg faglig oppdatert jfr. barnevernlovens §2-1. En utfordring i dette er at nasjonale kursopplegg tilrettelegges slik at enhver ansatt, både innenfor kommune og stat, har lik mulighet til å delta på dette tilnærmet kostnadsfritt. Dersom kostnader for deltagelse er store vil dette gi negative konsekvenser for kommunale instanser til å gjennomføre/prioritere dette.

Faglig-vitenskapelig kvalitetsutvikling: Nøkkelfaktorer for studiekvalitet vil være relatert til kvaliteten av utdanningen, forelesningene, faglitteraturen, veiledningen, gruppearbeidet og praksis. Utvalget foreslår at ansatte i studiemiljøene bør gis muligheter til få veiledning av eksterne fagfolk med relevant kompetanse. En annen viktig forutsetning for en styrking av utdanningen består i vitenskapelig kompetanseutvikling. For en faglig-vitenskapelig videreutvikling av barnevernutdanningene, vil det være avgjørende at forskningen integreres i virksomheten. Master- og doktorgradsutdanning i barnevern vil i så måte være et betydelig incentiv og en faglig utfordring til ansatte i fagmiljøene. I tillegg anbefales det å tilføre enkelte miljøer både stipendiat- og postdoktorstillinger og professor II – stillinger. Samarbeid mellom utdanning og praksis og innføringen av den foreslåtte turnustjenesten vil bidra til å styrke samarbeidet ved å befeste fellesansvaret for kandidatenes kompetanseutvikling. Utvalget fremmer tilråding om en utvidet personalutveksling ved at praktikere gjør tjeneste ved en utdanningsinstitusjon og vise versa. Studiemiljøene bør også få utvidede muligheter for å etablere deltidsstillinger for praktikere på åremålsbasis.

Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget og ser at det som er foreslått av utvalget, samlet vil sikre en faglig - vitenskapelig og nødvendig kvalitetsutvikling av barnevernet.

Nasjonalt fagråd: For å sikre at basisutdanningen for arbeid i barnevern opprettholder fokus på og tilrettelegger for en felles utdanning, krever dette at sentrale myndigheter legger til rette for utdanningkonferanser. For å gjennomføre dette, foreslås det å etablere et eget nasjonalt fagråd for de fagmiljøene som har ansvaret for å ivareta barnevernets kompetansebehov. *Sarpsborg kommune gir sin tilslutning til forslaget og anbefaler at det både er deltagere fra praksisfeltet og utdanningsinstitusjonen som utgjør et samlet nasjonalt fagråd.*

Miljømessige konsekvenser:

Ingen

Økonomiske konsekvenser:

Det er særdeles positivt at fokus settes barnevernets kompetanse og viktigheten av at medarbeiderne til enhver tid er i stand til å gjennomføre arbeidet kvalitativt. For å kunne gjennomføre de ulike tilrådingene som utvalget har kommet med, forutsettes det at det avsettes statlige øremerkede midler til dette. Blant annet vil krav om kompetanseheving, herunder videre- og etterutdanning og reautorisasjon mest sannsynlig påføre kommunen økte utgifter. Det vil bære behov for å sette av økonomiske midler og ikke minst må det sette av tid for personalet for å gjennomføre utdanning.

Rådmannens innstilling:

Merknadene slik de framkommer i saken, vedtas som Sarpsborg kommunes høringsuttalelse. Ovennevnte høringsuttalelse sendes Barne – og likestillingsdepartementet

Behandling i Hovedutvalg helse og sosial 01.12.2009

Følgende representanter hadde ordet i saken: Dag Mysen (AP), Svein Larsen (AP), Desiré Helen Craggs (AP)

Votering:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg helse og sosials vedtak:

Merknadene slik de framkommer i saken, vedtas som Sarpsborg kommunes høringsuttalelse. Ovennevnte høringsuttalelse sendes Barne – og likestillingsdepartementet.

Rett utskrift

Dato: 02.12.2009

Tore Kristiansen
Hovedutvalgssekretær